

I stueetagen buserer bogbinderen og gravøren i renaissancehuset fra omkring 1625, der lå i Tværgade i Aarhus. På 1. sal har Dansk Center for Byhistorie i dag kontor sammen med andre kolleger fra Den Gamle By.

Årsberetning Dansk Center for Byhistorie

Af Mikkel Thelle

I april flyttede Dansk Center for Byhistorie til nye lokaler i Tværgadehuset i Den Gamle By. Her er et godt arbejdsmiljø med andre fra Den Gamle By, der arbejder med bl.a. byhistorie. Den anden kontaktadresse er stadig Mikkel Thelles kontor på Institut for Kultur og Samfund i Nobelparken, Aarhus Universitet.

Forskning

Centret har den glæde at få støtte fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation til projektet "Urban Diaspora", som er ansøgt i samarbejde med Moesgaard Museum. Projektet omfatter desuden en række danske, svenske og hollandske partnere og skal undersøge migrationen til danske byer i 15- og 1600-tallet. Formålet er at kaste lys over, hvordan medlemmer af indvandrersamfund forholdt sig til hinanden, til lokalsamfundet og til de områder, de kom fra. Projektet tager udgangspunkt i indvandrersamfund i Helsingør, Aalborg og det tidlige Göteborg og går på tværs af historie, arkæologi og naturvidenskab. Konkret betyder det for centret, at vi har fået ansat historiker Jakob Ørnbjerg i en post doc-stilling. Jakob skal særligt se på arkivalier fra Aalborg og kortlægge de familier, der slog sig ned her. Jakob har tidligere lavet ph.d. om Aalborgs borgerskab og herunder om Ålborggården, der nu står på Torvet i Den Gamle By.

Centret modtog i september støtte til et forskningsnetværk med titlen "Shop, consumer, city" om forbrugets rolle i byhistorien. Projektet foregår i samarbejde med Syddansk Universitet, Copenhagen Business School og Göteborg Universitet og blev støttet af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation. Projektet skal blandt andet understøtte aktiviteter omkring forbrug og butikshandel i Den Gamle By.

I september kom også støtte til et tværfagligt netværk om bystudier på Aarhus Universitet. Centret var medansøger her

og skal i de næste tre år indgå i en gruppe af forskere, der bl.a. skal undersøge, hvad byhistorie kan lære af fag som antropologi og arkæologi. Netværket er støttet af en pulje under Aarhus Universitet.

Centret blev i sommeren del af et forskningsprojekt om byregioner, som udføres med støtte fra universitetets fond AU IDEAS. Projektet koordineres af historiker Henrik Mølggaard Frandsen, Erhvervsarkivet, og projektgruppen tæller desuden Claus Møller Jørgensen fra historiestudiet, stadsarkivar Søren Bitsch Christensen samt Mikkel Thelle fra centret. Projektets sidste aktivitet indtil videre er en konference i november på Aarhus Universitet.

Kristian Buhl Thomsen er i afsluttende fase med sin ph.d.-afhandling om saneringspolitik og – idealer i danske byer. I sit projekt undersøger Kristian politikområdets udvikling og herunder, hvordan politikken blev mødt med en kritik, der fik fodfæste i 1960'erne og 1970'erne, og i 1983 resulterede i vedtagelsen af en byfornyelseslov. Loven markerede et markant ideologisk skifte, hvor bevaring, istandsættelser og udnyttelse af potentialer i det bestående bybillede nu fik en langt større rolle end tidligere.

Mikkel Thelle har udgivet artiklen "Et spejl med mange hundrede Flader. Elektrificeringen af byen og kroppen omkring 1900" i det fagfællebedømte tidsskrift Kulturstudier.

Desuden er skrevet artiklen "Kødknudepunkter. Byens rum og det industrielle slagtehus omkring 1900" til det industrihistoriske tidsskrift Fabrik og Bolig, som er fagfællebedømt.

Artiklen "Feeling Motion. Revisiting mobility history thorough affect and emotion" er netop udkommet i det fagfællebedømte tidsskrift T2M Yearbook, som handler om byhistorie og mobilitet. Artiklen er baseret på workshopen "Feeling Space", som centret afholdt sidste år.

Artiklen "Temporary visibilities. practiced space in Copenhagen before modern was modern", udkommer i antologien Making Room, fra en konference af samme navn. Den belyser det offentlige rum og kunstnergruppen omkring Den Frie Udstillingsbygning i København omkring 1900. Antologien udgives af Den Frie Udstillingsbygning og redigeres af kunsthistoriker Hannah Heilmann.

I det historiske tidsskrift Temp er udgivet et essay om det offentlige rum over og under den moderne by, samt et om

forholdet mellem geografi og byhistorie i anledning af geografen David Harveys bog *Rebel Cities*.

Formidling

I juli blev centrets blog-projekt løbet i gang. Ideen var, at når folk kom tilbage fra ferie, ville projektet være i gang, og der ville være spændende indlæg at læse. Det blev også resultatet, og den nye platform på blog.byhistorie.dk er kommet godt fra start. Det er en kollektiv blog, hvor professionelle og forskere i byhistorie, -kultur og -udvikling kan bidrage. Både kendte navne fra centrets historie som Jørgen Mikkelsen og Peter Dragsbo, men også nyere historikere, arkitekter og byplanlæggere har delt projekter og holdninger. Der er både aktuelle og mere generelle indlæg, og med tiden vil man kunne søge materiale i et stadigt voksende arkiv. Bloggen er knyttet til centrets Facebookside, der også er et nyt tiltag. Her kommer nyheder og kommentarer til centrets løbende arbejde.

Mikkel Thelles afhandling om det offentlige rum i København udkommer på Gyldendal i vinteren 2014/2015. Der er i årets løb gået nogen tid med at omskrive den til en mere populær form, så den kan blive del af centrets byhistoriske formidling.

Centret har været involveret i udviklingen af den kommende udstilling, Aarhus Story, bl.a. gennem indsamling og idéudvikling. I den forbindelse har der også været deltaget i en studietur til svenske museer som inspiration med kolleger fra Den Gamle By.

Der er deltaget i forskellige formidlende interviews og radioudsendelser, bl.a. i Weekendavisen og på Radio 24Syv, hvor Mikkel Thelle har fortalt om offentlig transport og mobilitet i den moderne by.

I april blev Jørgen Mikkelsens bog om bysystemer anmeldt i Historisk Tidsskrift. Det var en meget positiv anmeldelse, som fremhævede Jørgens grundige forskning og centrets aktiviteter i øvrigt.

Historiestuderende Rasmus Jakobsen skrev i marts en rapport om Aarhus slagtehus og kødkontrol, som blev del af centrets digitale udgivelser. Rasmus' arbejder var del af en opmærksomhed omkring byens kødforsyning, der også har betydet en artikel og en session på byhistorisk konference i Lissabon.

Aarhus slagtehus og byens kød-forsyning har været emne for en artikel fra centret og er også indgået i en session, centret arrangerede på den internationale byhistoriske konference EAUH 2014 i Lissabon.

Centret var repræsenteret 29. oktober 2013 ved et møde om Kulturbym 2017, og vil blive del af denne event. Dels vil centrets input være gennem Aarhus Story-projektet i Den Gamle By, og dels gennem en mulig deltagelse i et større EU-projekt, "Europe and the Sea", som inkluderer en udstilling om søfart og havnebyer i Europa, herunder Aarhus Havn.

Undervisning og vejledning

I løbet af året har Mikkel påbegyndt vejledning af to nye specialestuderende udover det, der allerede er i gang om metro og byplanlægning i København. Det ene er et projekt om børneinstitutioner i 1970'erne, som vil indgå i Den Gamle Bys moderne kvarter, samt et speciale om urban badekultur i København og Aarhus omkring 1900. Mikkel har desuden vurderet et etnologisk speciale om bykultur som censor ved Københavns Universitet.

I maj søgte centret to samfinansierede ph.d.-projekter hvor Mikkel er bivejleder. Og de bliver begge realiseret med start i 2015. Det ene skal belyse udviklingen i en dansk handelsstation og by i Indien i 1700-tallet, mens den anden undersøger forholdet mellem industri og by på Mors i 1900-tallet. Projekterne er forankret på henholdsvis Aarhus og Aalborg Universitet.

Mikkel har i løbet af året forelæst om byrum og den "rumlige vending" i kulturhistorien på AU's Studium Generale-kursus, og deltaget som kommentator ved ph.d.-seminarer på universitetet. Desuden er der blevet lavet rundvisninger for forskere fra bl.a. Kina og England, og foredrag for den nye generation af studerende i kulturhistorie ved universitetet.

I løbet af året har centret deltaget i forberedelsen af et nyt fokus på Bystudier på Aarhus Universitet, bl.a. gennem international undervisning og nye, tværfaglige forskningsnetværk. Sammen med lektor i antropologi, Morten Nielsen, har Mikkel Thelle stået for at drive denne proces fremad.

Hvem vi er

I 2014 har Dansk Center for Byhistorie omfattet adjunkt, ph.d. Mikkel Thelle, ph.d.-studerende Kristian Buhl Thomsen, post. doc. Jakob Ørnbjerg, historiestuderende Rasmus Jakobsen, specialestuderende Lasse Andersen, cand. mag. Lars Kjær.

Annual report The Danish Centre for Urban History

The year has been busy at the Danish Center for Urban History. Research has been done on a range of themes: Urban Meat Provision during the long nineteenth century has been the subject of a report, and an academic article was discussed at a session held by the center at the European urban history conference EAUH 2014 in Lisbon. Another theme was the eastern Jutland urban region in an international perspective, which was taken up at a workshop and an international conference. During the last phase of the center PhD about urban regeneration, this was also part of the center's research. With the project "Urban Diaspora" on early modern migration, a new post. doc., Jakob Ørnbjerg, is now based at the center. The center has participated in the development of exhibitions in Den Gamle By and research activities at the University of Aarhus while also organizing sessions and lectures. In addition, it has arranged around 15 events and seminars as well as different public relations initiatives such as a new blog platform and a number of media appearances.